

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12—Din., za celo leto 48—Din.; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna štev. stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Veliki župan dr. Friedrich Lukan.

V zadnji številki »Orjuna« v članku »Hribarjevo maslo« smo objavili velikemu županu g. Lukanu, da sprejmemo usiljeno nam borbo, ki jo bomo častno privedli do zmagoznega konca. Ravno tako se je godilo njegovemu predniku in velikemu učitelju I. Hribarju — žalostni spomini. Tudi on si je škrlal svoje stare zobe zamažati na naši organizaciji in tudi njemu je ona obljubila, da ga bo našemu svetu in javnosti pokazala v pravi luči, da bo odstranila z njegovega obraza šminko osebnosti in politične časti in razgnala lažnjivi nimbus, ki je to sivo glavo obvijal kot glavo poštenega, zaslužnega narodnega borca! Naša organizacija je držala dano besedo — in kaj je ostalo od ubogega Hribarja? Ostala je zbirka trakov in zlatih port, ostala je šminka in nimbus, ostalo je brez spoštovanja sedanjega sveta samo staro strašilo, ki more na cerkljanskem polju strašiti zaiče, da ne hodijo v škodo. Njega naslednik in učenec, dr. Lukan, misli, da bo njemu uspelo, kar ni Hribarju — in mož je šel energično na delo. Dobro — bomo videli, kdo bo zmagal.

Kdo je današnji veliki župan dr. Lukan? Naši javnosti ta gospod ni niti toliko znan; zato bomo pa danes kratko podali njegov dosednji curriculum vitae. Dr. Lukan je bil pred vojno avstrijski politični uradnik, ki bi se tudi pod Avstrijo pretil do višjih častí, ker je imel vse one attribute, ki so bili tedaj merodajni, da se napravi karijera. Po rodu je Slovenec in je znal za silo slovensko nahruliti človeka, ki ga je nesreča privedla v njegov urad, sicer pa je po predpisu raje govoril nemški »službeni« jezik. Njegov princip je bil vedno, da je dobro in dobičkonosno prav malo ali nič delati in to nedelo opravičevati s tem, da se pred višjimi ponižno klečeplazi, nježe pa tlačí. To mu je slajno uspelo. Nikdar ni ničesar delal, vedno lepo napredoval, sijajno živel in do popolnosti pritrjal svoje žentlmsenske, lovske in krokarske sposobnosti. Za časa vojne ga je avstrijska politična uprava vrgla v Postojno, vedoč, da bo v tem slovenskem puntarskem gnezdu mogel mnogo bolje vršiti službo kakor kak zagrizen, prononsiran Nemec. Naši ljudje so se ga izogibali kakor kake nalezljive bolezni — pa brez potrebe, saj je on v svoji brezprimerni lenobi prevaral Avstrijo v njenih preganjalnih nadah, naše ljudi pa v njihovem strahu. Bil je ta gospod tudi daljšo vrsto let šef agrarnih operacij in ga rešil — v ognju. Po prevratu je žongliral par mesecev v Celju in prišel na deželno vladno, kjer je s paznim očesom motril, kako se naložaj razvija. Tudi on je, saj je silno oprezen in lokav (nomen est omen), mislil, da bo po prevratu odzvonilo vsem onim elementom, ki so bodisi s svojim aktivnim delom, bodisi s svojo pasivnostjo pripomogli k robovanju našega naroda in zato je uskočil v tisti tabor, ki je po njegovi sodbi predestiniran za to, da to izvrši in to je bila napredna stranka, ki se je prekrstila v demokratsko stranko. Dr. Lukan je postal z dušo in telesom njen pristaš in lepo je bilo videti tega velikega in močnega človeka, kako se je znal raztogotiti in kako so mu oči sipale strele na vse, kar je nazadnjaško in protijugoslovansko. Znal je v svojem svetem in iskrenem demokratskem zanosu pridobiti za sebe ljudi, ki so mu verovali, lomili zanj kopje

ter mu preskrbeli sijajno in ugledno službo — agrarno direkcijo. Tedaj je bil naš dični dr. Lukan — popočni človek. Prošlost je bila pokopana, on je priplezal na divno sinekuro, do krasnega in uglednega mesta, njegovo delo se ni dalo niti oceniti niti kontrolirati, ker je bil to nekak novum, na katerega se ni nikdo razumel, pa ni bilo tudi zakonov, po katerih bi se vendar moglo presoditi, dela li g. agrarni direktor ali ne in ali dela pravilno ali ne. Preko noči je postal g. Lukan absolutni gospodar nad nekoli sto tistimi veleposestev. In mož je šel na posel. V prvi vrsti je iskal par mesecev lokale, potem nadaljnjih par mesecev osebe, ki bi ga iskal vsekakor še danes, da mu ni slučaj prinesel poštenega in delavnega primorskega odvetnika, ki je moral bežati in si iskati kruha tu. Ta se je spravil na delo in organiziral delo agrarne direkcije, dr. Lukan pa si je mel roke hvaleč usodo, ki mu je tako naklonjena. Videč, da je s te strani siguren, se je začel brigati za to, kako bi mogel izrabiti to lepo službo v svoje namene. Veleposestniki imajo krasna lovišča, izvrstne kuhinje, polne kleti — in na vse to se dr. Lukan naravnost moistersko razume. Niti trenutka ni čakal, takoj je šel na delo. Veleposesti so raztresene, povsod ne pelje železnica, treba je bilo si nabaviti avto. Ali država nima avtomobila niti za samo ministrstvo, pa ga ne more dati g. agrarnemu direktorju. Lukan je pa lokav, nikdar ne pride v škripce. Če ga ne da država, ga bo dal veleposestnik; če ga ne da zlepa, ga bo dal zgrda. In naš dr. Lukan enostavno zapleni avto na veleposestvu v Snežniku, ga vzame v Ljubljano za svoj službeni avto, preskrbi iz dohodkov agrarne reforme dotacijo za avto in šoferja in se začne voziti križem-kražem po lepi Sloveniji, od lova do lova, od kroka do kroka, obiskujoč svoje znanke in prijatelje. Mesece in leta so pretekla in nikdar ni bil avto uporabljen v službene svrhe, stroški za bencin, pnevmatike in poprave so vedno rastle, šoferja je morala plačevati država itd. Začuli so se ugovori, ministrstvo preti, noče kriti stroškov, noče plačati šoferja; treba je izmisliti vzroke in važne opravke, da bi se moglo opravičiti to vozarenje in ogromni izdatki za avto, ki so znašali od septembra 1919 do januarja 1921 samo — 162.451.86 K! Mesečno je tedaj država plačevala za privatno vozarenje dr. Lukanu — brez šoferske plače — povprečno 10.000 kron. In to je več, kot danes znaša plača najvišjega pokrajinskega uradnika. Končno je začela stvar ministrstvu presedati, odreklo je plačevanje stroškov za avto, odpovedalo šoferju in g. Lukan bi moral romati k svojim prijateljem per pedes apostolorum. Pa on ne zaide v stisko, si zna pomagati. Zaplenjeni avto se zbršje iz inventarja veleposestva v Snežniku, g. Lukan ga »kupi« od veleposestnika Schönburga za neznanoto vsoto (govorilo se je o 20.000 K) in avto ostane kot njegova last v garaži agrarne direkcije. Ampak avto rabi postrežbe, čiščenja, rabi šoferja. Tega je pa treba plačati itd. Bivšega šoferja, ki je bil plačan od države imenuje pro forma za drugega slugo pri agrarni direkciji. In tako se more g. direktor zopet vozariti, sicer ne tako kot prej, ker je treba sedaj plačati bencin iz svojega žepa — ali vsaj šoferja plača država temu vzornemu uradniku.

In ker mora tisti, ki ima avto in ki »nobel« živi ki dnevno pije po gostilnah in kavarnah najfineše bu-

teljke, imeti tudi denarja, država pa svojemu uradniku ne da niti za skromno dnevno polento in četrti kilega cvička, rešuje dr. Lukan tudi to težkočo zelo enostavno. On postane v svojstvu agrarnega direktorja — fabrikant, kupi tvornico keramičnih proizvodov v Petrovčah pri Celju in »zaradi« nesramne vsote. Ta tvornica, nje nakup in prodaja tvori poseben pasus v avantirah našega dičnega velikega župana — no, o tem se bomo o priliki natančneje pomenili. Po kupu omenjene tvornice je postal urad agrarnega direktorja službena poslovica za njegovo tvornico v Ljubljani; tu so se vršile seje in posvetovanja, tu ga je dnevno posečal njegov drug. To je bilo seveda samo tiste dni, ko se fabrikant ni nahajal v Celju in na licu mesta vodil posle. Tudi to večno izostajanje iz urada in večno vozarenje je plačala država g. Lukanu. Poznajo je vsej javnosti, kako se uradnik brani komisije, ker mu država plača malenkost 140—160 K dnevnic, pa tudi tega denarja ne more dobiti brez raznih težkoč, pisarjenja in poročanja. Agrarni uradi bi morali mnogo delati na licu mesta; da se pa ni delalo, temu je krivo pomikanje kredita. Pa še tisto malo, kar je država dala, se je moralo poveliči zasigurati za vožnje agrarnega direktorja in bilo bi zelo interesantno pogledati v referate o njegovih potovanjih, da se vidi, kje je bil, kaj je počel, na katerem veleposestvu je komisijonal, saj on kot šef II. instance ni imel na veleposestvih pravzaprav ničesar iskati; za to je imel svoje urade I. instance. Vseeno je predlagal svoje stroškovnike in država mu jih je bonificirala — od junija 1919 do septembra 1921 v skupni vsoti 43.164 K! Zanimivo bi bilo pogledati pri računovodstvu agrarne direkcije, koliko so v tem času dobili agrarni okrajni uradi za uradovanje na licu mesta. Mi vemo samo to, da se ni delalo, ker se je reklo, da ni kredita. Tako je dr. Lukan znal pokriti tudi te izdatke iz državne kase, a za to, ker je bil v službi bivšega namestnika Hribarja potoval po drugih poslih, da bi prisilil veleposestnike nemške narodnosti, da doprinesejo svoj del za vilo na Bledu, je i za ta potovanja prejemal svojo plačo. Tako mu je predsedstvo pokrajinske uprave pod št. 3378 od 1. aprila 1922 potom »Slovenske banke« dalo izplačati iz propagandnega fonda za Koroško vsoto 10.000 K. To vsoto je uporabil gosp. Lukan po ustmenih instrukcijah Iv. Hribarja.

In tako je ta gospod, boreč se z vsemi mogočimi in nemogočimi posli, zanemarljivo svoje službene posle do absurdnosti, žongliral od leta do leta menial svojo politično barvo kakor kameleon, bil strašen demokrat dokler so oni imeli agrarno ministrstvo v rokah, hitel je postati samostojen kmet, misleč, da bo v tej stranki prvi med prvimi; ko se pa to ni zgodilo in ko so radikali prevzeli definitivno ministrstvo agrarne reforme v svoje roke, se je spomnil dični Lukan, da je on pravzaprav rojen radikal, da je bil to že za Avstrije in kasneje — odpotoval je v Beograd in po 14dnevnom bivanju v Beogradu je postal pravi, trd in neustrašen borec radikalne stranke v Sloveniji, postal njen stolp, nosilec njenih idej in — ko si je osiguril še za nadalje sinekuro agrarne direkcije, je potrpežljivo čakal, da si Hribar zlomi vrat in da stopi on na to tarpejsko skalo pokrajinske uprave. Ker pa nima niti posebnih zaslug — niti sivih las kot Hribar, niti preteklosti, s katero bi se mogel ponašati, niti sposobnosti, niti volje, niti marljivosti, s katero bi mogel kot upravni uradnik kaj

doseči, izkazati se je pa treba, zato se je revež odločil, da nadaljuje in privede do konca ono delo, ki ga je Hribar započel in pri katerem si je temeljito za večne čase zlomil vrat in oškrl stare zobe, in to je uničenje naše organizacije. Gospod veliki župan! Vedite, da ima naša organizacija močnejših in sem in tja tudi sposobnejših nasprotnikov kot ste Vi, pa se tudi ne boji, vedite, da bi Vas v Vaši smešni pozi branilca narodnih in državnih interesov enostavno z nogo odstranila z naše poti, ker niste vredni niti kot človek, niti kot uradnik niti tega papirja, ki ga trošimo za Vas, če ne bi Vaša sedanja funkcija velikega župana pomenila v naši upravi brezprimerno sramoto za nas, absurd, ki se ga mora sramovati vsak pošten Slovenec, da po Ivanu Hribarju pride na njegovo mesto stokrat slabši in ne sposobnejši od njega, če ne bi Vaša služba na tem visokem mestu značila globoko dekadenco našega upravnega življenja in ureditve naših razmer. Samo temu nesrečnemu slučaju se morete zahvaliti, da damo v našem organu mesta tem vrstam in da bomo borbo proti Vam vodili še energičnejše kakor proti Hribarju, ker Vas smatramo še za večjo rakano na našem upravnem telesu kakor nlega samega.

Nemška nesramnost.

V petem letu osvobođenja smo Slovenci tedaj srečno prijadrali v čase pred 1. 1918. Poznavalci razmer pravijo, da smo zagazili še globlje...

V našem listu smo že poudarili, da je gospodarska inferiornost našega ljudstva napram Nemcem zopet vpostavljena. Nacionalizacije so se vršile tako škandalozno, da se je sibal samo pesek v oči nepoučenim. Znanj so nam slučaj, kjer so naši upravniki, ki zavzemajo odgovorna mesta v naši upravi, zagrešili dejanja, ki ne samo niso v skladu z narodno zavednostjo teh upravnih korifej, ampak so naravnost v konfliktu z najprimitivnejšimi pojmi o osebnosti in imajo popolno kvalifikacijo zlorabe uradne oblasti.

Zbiramo material in lasje se nam ježijo nad pokvarjenostjo naših upravnih in drugih mogotcev, ki so izvajali nacionalizacije. Narodnost, službena prisega, moško čast, spodobnost, žene, vse, prav vse je bilo naprodaj, samo zlata žila, pridobljena v črnozolti službi, ni našla odjemalca. Vse drugo se je prodajalo, se prodaja in se bo prodajalo dokler bodo na krmlju sedanji mogotci.

Na živem telesu gnijemo. Gnoloba se širi po naših žilah in grozi zastrupiti tudi najboljše naše ljudi. Izgajali bomo tur, da se nam ne razširi po celem telesu breobzirno bomo razgalili kosmato vest in čast naših odgovornih faktorjev, na dan mora smrad, da se ne zadušimo v njem!

Orjuna je borbena organizacija, nje sredstva so oblastveno sankcionirane fizične sile, poslužili se jih bomo kajti sedaj nismo samo borbeni, sedaj smo besni...

Ze smo vrgli svoj izziv enkrat in zmagali smo. Drugič so ga nam vrgli oni in zmagali bomo zopet, polje je že pripravljeno, v Beogradu so pozicije podminirane in v kratkem bo stonj dogorel do Ljubljane in eksplozija je tu!

Naš list bo glasom sklepa Oblastnega Odbora začel izhajati dvakrat na teden, brž ko bodo odstranjene tehnične težkoče, ki so zvezane z razširjenjem lista.

Naperili bomo vse topove, navili bomo film, da bodo defilirali gobavci golj in z grehi do stropa obloženi

pred očmi ljudstva, ki jih bo sodilo in obsodilo.

Potrpljenje tovariši in naročniki, predstava zanimivih atrakcij se bliža!

VOJIN PULJEVIČ:

Fašizem.

Pregled, zgodovina in razvoj najnovjšega italijanskega pokreta.

(Iz Ratničkog glasnika.) Približno pred dvema leti se je začelo govoriti po vsem svetu o italijanskem fašizmu. Tudi pri nas se govori mnogo o fašizmu, včasih zelo točno, včasih pa s predsodkom in netočnostjo.

Ne sumimo, da je med našimi čitatelji mnogo takih, ki poznajo zelo dobro fašizem, ali mogoče da mnogi ne poznajo faktov in postanka fašizma.

Zgodovina italijanskega fašizma ni tako dolga, kakor je burna in živa. Ona datira od 1919. leta, ampak njen prvi začetek seza v l. 1914.

V jeseni leta 1914., ko je začela svetovna vojna, je prišla italijanska politika na svojo mrtvo točko. Evropa se je razdelila na dve strani. Italija je bila radi starega dogovora vezana na eno stran, a po nacionalnih težnjah in politično ekonomskih razlogih na drugo stran. Odločitev je bila težka. Bilo je toliko težje, ker je stalo pet evropskih velebil v vojski, a Italija kot najmanjša bi se morala odločiti kot zadnja. Razen tega so bile še sveže rane in nepoplačani stroški libijske vojske iz leta 1912.

Na medlo politiko Italije sta delovala trozveza in trojni sporazum brezuspešno. Tako je prišla pomlad 1915.

Medtem je doživela Italija notranji politični preokret.

Iz čisto ekonomsko političnih razlogov se je razvila poedincem volja po vojni. Močna socialistična organizacija se je ločila od onih svojih pristašev, ki so želeli vojno. Oni, ki so zapustili to organizacijo, so formirali koncem 1914. leta avtonomne sindikate, da bi se sporazumeli z onimi nesocialističnimi elementi, ki so tudi želeli vojno in tako je bila ustvarjena grupa interventistov, torej pokret v državi, da stopi Italija v vojno. Pokret je bil zelo močan.

Delalo se je, propagiralo, govorilo, pisalo, vršila so se zborovanja po trgih in nazadnje se je premaknila italijanska politika iz mrtve točke, Italija je napovedala vojno.

To je predzgodovina današnjega italijanskega fašizma.

Med vojno so politični pokreti mirovali.

Vojna končana leta 1918. je prinesla Italiji politično novost — močno akcijo, številno precej povečanih starih komunistov — pod ruskim imenom boljševizem.

Razvoj boljševizma v Italiji je mnogo krajši od razvoja fašizma. Takoj po končani vojni so naše omamljive demagoške ideje boljševizma povojno zemljišče v raztrganih dušah in v vsled vojne zmučenih telesih. Boljševizem je postal močan pokret, ki je pretil uničiti neke vojne, nego tudi predvojne nacionalne pridobitve.

Pokret interventistov, ki je vzklil iz takorekoč sovversivnih socialističnih in nacionalnih idej, bi moral po demoralizaciji leta 1919. ali zaspiti in s tem dementirati samega sebe, ker je bil glavni krivec vojne, ali pa podaljšati svoj obstoj in braniti končano vojno in njene pridobitve.

Interventisti, ki so pokazali tako agilnost spomladi leta 1915., niso mogli po vojni — uspešni seveda — ostati pasivni.

Med tem so se začeli formirati Fasci di Combattimento (borbene zveze) s popolnoma socialno ekonomskimi cilji.

Interventisti so pristopili tem Fascijam, prenesli vanje svoje prejšnje politične nazore in svojo staro socialistično organizacijo povečano z vojaško disciplino in v marcu 1919. leta so objavili nacionalno stranko fašistov.

Od marca 1919. leta do novembra 1922 leta je začela in trajala borba fašistov v Italiji.

To je zelo interesanten pokret. Bivši italijanski interventisti, to so energični skoro revolucionarni elementi socialističnih krogov, ki so se odcepili od socialističnih organizacij samo zato, ker so uvideli, da bode le v močni državi proletarijat ekonomsko povzdignjen.

Pokret interventistov, ki se v osnovnih načelih organizacije, akcije in zaščite proletarijata ne razlikuje od socialistov je med vojno v rovu krepil ljubezen do domovine kot glavni in osnovni organizaciji proletarijata, ki govori in jeziki in ustvarja sebi nacionalistično in antisocialistično koncepcijo.

Kakor sloni socialistična stranka na sindikatih, katerim pripadajo delavci, tako sloni fašistovska organizacija na svojih fašistih, katerim pripadajo bivši ali bodoči vojniki — borci. Razlika je le ta, da ima socializem internacionalne cilje, fašizem pa popolnoma nacionalne. Razvidna je iz tega tudi razlika med fašistovsko stranko in drugimi, t. j. buržoazjskimi ali parlamentarnimi strankami, med katerimi je v Italiji tudi ena nacionalistična.

Te parlamentarne stranke — klerikalna, liberalna, radikalno demokratska, republikanska, nacionalistična, agrarna itd. nimajo one organizacije in one načina borbe kot italijanska fašistična, komunistična in socialistična stranka.

(Dalje prih.)

»PEKATETE«. TO JE JED!

Rad jih je gospod in kmet. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Predsednik C. O. v Ljubljani.

Na svojem inspekcijskem potovanju po državi je naš najvišji dostojanstvenik in najodličnejši ideolog jugoslovanskega nacionalizma, g. dr. Mirko Korolija obiskal tudi ljubljanski O. O., da se pouči o delovanju Orjune v Sloveniji in da da nove smernice za taktiko organizacije za najbližjo bodočnost.

Pri prihodu v soboto zvečer ga je na kolodvoru sprejel cel O. O. in ena častna akcijska četa. Še isti večer je bil na čast predsedniku prirejen komercij, ki je potekel med navdušujočimi ovacijami predsedniku, ki je progovoril iskren pozdrav Orjuni Slovenije, kot čuvarici najbolj eksponiranega dela naše države.

V nedeljo se je vršila plenarna seja oblastnega odbora Orjune za Slovenijo, ki ji je predsedoval g. dr. Korolija in na kateri se je določila taktika Orjune, odgovarjajoča sedanjemu notranje- in zunanepolitičnemu položaju. G. predsednik je podal obširno poročilo o svojih intervencijah in avdiencijah pri vseh ministrstvih in pri samem kralju. Ugotovilo se je, da je naša organizacija postala faktor, ki težko pada v račun pri vseh političnih strankah in ki doblja čimdalje večji pomen in vpliv v našem javnem življenju. G. Paško Fabris veliki čelnik, se je podrobno informiral o delu akcijskih čet v Slo-

veniji, sprejel raport in izjavil svoje zadovoljstvo nad lepo napredujočo organizacijo akcijskih čet.

V ponedeljek je g. predsednik priredil predavanje o temeljnih točkah našega programa, objasnili naše razmere do političnih strank, poudaril razliko med Orjuno in fašizmom, ter začrtal osnovne točke dela Orjune v danem političnem položaju. Zvečer je O. O. priredil g. predsedniku poslovilni večer, tekom kojega je predsednik odlikoval z redom rdečega zmaja oblastnega predsednika inž. Kranjca, mestnega predsednika z Bleda Stanka Žnidaršiča in mestnega predsednika z Rakeka Miho Čopa, pa z redom zelenega zmaja, povdarjajoč njih zasluge in junaško nesebično držanje v borbi za organizacijo, državo in nacijo.

Naš predsednik, ki je eden najodličnejših pesnikov našega juga, je s svojim prvim nastopom osvojil na mah srca Orjunašev in s težkim srcem smo se ločili od tega plemenitega, idealnega delavca, elegantnega in temeljito izobraženega govornika, ki je tudi kot oseba sama napravil na vsakogar kar najprijetnejši vtis.

Naš pokret.

Občni zbor Orjuna v Logatcu. Prošlo nedeljo se je vršil v Logatcu silajno uspeh občni zbor. Posestil ga je celokupni oblastni odbor in veliki čelnik Paško Fabris. Zbora se je udeležila tudi vzorna akcijska četa iz Rakeka. Oblastni predsednik je na zboru govoril govor, ki je bil sprejet z burnim odobravanjem in splošnim navdušenjem. Izvoljen je bil odbor ki nam jamči, da se bo v tej obmejni postojanki še bolj razvila jugoslovanska misel. Novi Orjuna želimo največjega uspeha v naši borbi proti defetizmu in malodušnosti.

Informativni sestanek v Konjicah. Vsled tehničnih težkoč se v nedeljo v Konjicah napovedani občni zbor ni vršil. Vršil se je le informativni sestanek, na katerem je poročal tov. dr. Štefančič iz Maribora. Občni zbor se vrši v prihodnjih dneh.

Novo Orjune v Vojvodini. Občni zbor Orjune v Loku in Kaču se je vršil v nedeljo 3. junija. Na zboru so poročali delegati O. O. v Novem Sadu. Zbor se je vršil na prostem.

Orjune Debeljača. Opava. Centa in Baranda so se ustanovile po prizadevanju agilne pančevačke organizacije.

Dr. Mirko Korolija v Novem Sadu. V četrtek 30. maja je dospel naš predsednik dr. Mirko Korolija v spremstvu velikega čelnika Fabrisa in predsednika novosadskega oblastnega odbora Jevđevića iz Beograda v Novi Sad.

Novosadska oblast je pripravila našem predsedniku veličanstven sprejem. V Novi Sad so prispele mnogobrojne akcijske čete iz cele Vojvodine.

Predsednik dr. Korolija je ostal v Novem Sadu dva dni in je med tem tudi predaval o nacionalističnem pokretu.

Odlikovanje naših članov v Novem Sadu. Na predlog oblastnega čelnika je odlikoval predsednik Direktorija s pohvalnim priznanjem osem članov raznih organizacij no-

vosadskega oblastnega odbora. Poleg tega je dovoljeno štirim članom nošenje enega rdečega traka na levem rokavu za hrabro in požrtvovalno delo.

Veliki slet Orjuna na Vidovdan. Priprave za slet sve se više razgranjajo. Dosad je najavilo dolazak 24 delegacije izvan Oblastnog Odbora novosadskega. Osim toga najavila je i organizacija Kač dolazak velikog konjičkog banderijuma. Orjuna Beograd najavila je dolazak tri stotine članova sa svojom muzikom. Sletu će prisustvovati posebna delegacija našeg Direktorijuma. Orjune subotičke oblasti Senta, Sombor i Subotica najavile su sa zastavom. Pored već najavljenog detaljnog programa, koji će biti iscrpno odštampan, Oblastni Odbor novosadski sprema na sletu jedno naročito iznenađenje, koja će oduševiti sve naše članove.

Orjuna v Dalmaciji.

V Pagu se je vršil ustanovni občni zbor Orjune 3. t. m.

V Trogiru se je sestavil 5. t. m. pripravljalni odbor za osnivanje Orjune.

Prosvetno delo Orjune. V Viničercu se je osnovala čitalnica »Vladimir Vežić«. Ker do sedaj še ni bilo v tej vasi nobene čitalnice je osnivanje iste velikega kulturnega pomena.

Novo Orjune u Srbiji.

Pored reorgan. sprovedene u kragujevačkoj Orjuni, poslednjih dana osnovane su nove Orjune u Čupriji, Svilanici i Aleksincu. Odaziv odlčan. Prema rasploženju, koje u Šumadiji vlada, veruje se da će u roku od tri meseca biti osnovane Orjune po čitavi Šumadiji. Tako veliko interesovanje za Orjuno imamo zahvaliti ludačkoj propagandi srpske nacionalne omladine (Srnao), koja raspolaže sa silnim kapitalima i upotrebljava nemoralna sredstva u agitaciji. Srbijanci-Orjunaši.

Orjuna u Šumadiji. Posle izbora oblastnog odbora u Beogradu mnogo je porastao interes za Orjuno u Beogradu i Srbiji uopšte. Beogradska Orjuna porasla je u nekoliko dana za više stotina članova. Skorih dana na preselice se oblastni odbor u nove prostorije na Terazijama, gde će otvoriti svoju čitaonicu i knjižnicu. Predviđen je ciklus predavanja, koje će o jugoslovanskom nacionalizmu održati u velikoj univerzitetskoj sali najistaknutiji jugoslovanski naučnici. Beogradskom oblastnom odboru stižu mnoga pisma iz unutrašnjosti Srbije, da se tamo osnuju mesni odbori Orjune. Pored Čuprije, Smedereva, Požarevca, Svilanice, Milanovca, Šapca i drugih mesta, najveće oduševljenje vlada u Kragujevcu, gde će se 17. o. m. održati veliki zbor Orjune, na kome će uzeti učešća brojni delegati iz celoga kragujevačkog okruga. Toga dana počće u Požarevcu izlaziti i zvanični organ Šumadijske Orjune — »Glas Šumadije«.

Orjuna u Šumadiji. Delegati beogradskega O. O. so zanesli našo idejo v srce Šumadije. Dne 17. junija se vrši v Kragujevcu, mestu sarajevskih bomb, ustanovni občni zbor Orjune. Na izrecno željo kragujevaških meščanov se udeležijo kot odposlanec Orjune Slovenije ustanovnega občnega zbora predsednik mariborske Orjune gospod Rehar. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni med drugimi uglednimi osebami župan kragujevački g. Milan Stojčević, dalje zastopniki trgovcev, zdravnikov, profesorjev, delavcev in seljakov. Izgleda, da bo ta šumadinska Orjuna kmalu ena prvih naših organizacij, ki bo našo idejo raz-

širila po junaški Šumadiji. Tovaršem javljamo veselo vest: Šumadija je naša!

Novo Orjune v Sarajevski Oblasti. V zadnjem času so se osnovala v sarajevski oblasti poverjeništa Orjune v Stolcu in Gackona.

Orjuna v Črni gori.

V Kolašinu v Črni gori se je začelo delovanje za ustanovitev Orjune v Črni gori. Oblastni odbor v Splitu je prejel od tamkaj poziv, da pošlje svoje delegate, ki naj bi ustanovili tamkaj Orjuno. Sporočajo, da se črnogorski patrijotski krogi zelo zanimajo za Orjuno in, da prihajajo od vseh strani pozivi za osnivanje iste.

Vidovdanska proslava Orjune. Projektovana zabava na Vidovdan se vsled kolizije s sokolsko prireditvijo o priliki obletnice »Sokol-Ljubljana« preloži na nedeljo dne 1. julija.

Na Vidovdan se vrši ob pol 11. uri samo razvitje praporov O. O., mestnih odborov Ljubljane in Šiške pred Narodnim domom z obhodom po mestu.

Pozivljamo članstvo, da se polnoštevilno udeleži i naše i sokolske prireditve.

Konceptna držala THE REX Co., Ljubljana.

Naš tisk.

ORJUNE U MARIBORU I PTUJU.

Solidarnost Sokolstva sa Orjunom.

Upravo u vreme dok se sa velikim počastima prenose mrtvi ostanci jugoslovanskega nacionaliste Ivana Endlicheria i drugova u otadžbini, ona ista slavna pokrajinska uprava u Ljubljani, koja sudekuje svečanosti prenosa Endlicherovih ostataka istupa protiv njegovih živih drugova, obustavlja delovanje Organizacija Jugosloven. Nacionalista u Mariboru i Ptuj. Obustavlja, navodno, zbog toga što nisu hteli dati da se po Sloveniji banče pangermani i zakonom zaštićeni šire svoju ideju protiv naših krvlju otкупljenih neprikosnovanih prava.

Na ovaj skandalozni postupak pokrajinske uprave u Ljubljani reagirala je cela patriotska jugoslovanska Slovenija. Sem Spomenice koju je mariborska Orjuna upustila Pokrajinskoj Upravi, potpisano od preko 6000 organizovanih nacionalista Oblastnog Odbora Orjune za Sloveniju uložili su protest također Jugoslovanska Matica i Jugoslovanski Sokolski Savez. Sledi protest Jugoslovanskega sokolskega saveza.

Sam ovih protesta, iz same Slovenije, u Narodnoj Skupštini je ovaj događaj imao jakog odjeka. Nar. poslanik Pucelj, prigodom ovoga postupka Pokr. Uprave u Ljubljani, govorio je o nemačko-slovenskim odnosima i osudio držanje odgovornih organa. Intervenor je također u Skupštini i nar. poslanik bivši ministar gosp. Žika Rafajlović, koji se odupro naienergije navali nemačkih, muslimanskih i frankovačkih poslanika protiv Orjune oštro i jasno istaknuvši nuždu Orjune protiv akcija separatista i razornih političkih elemenata.

Sve ove izjave simpatija i protesti protiv postupka državnih organa konstatujemo, da našim članovima i javnosti dokažemo još jedan put da nismo sami i da vide ko je s nama a ko je protiv nas.

Što se tiče pak nekih glasina o »raspuštanju« naše organizacije, to su samo želje naših neprijatelja. Ali neka se time ne teše, jer Orjuna je takova organizacija, da je ne mogu uništiti ni stoleća, a još manje par anacionalnih činovnika.

Na kraju, čestitamo Orjunama i braći u Mariboru i Ptuj. To je put, i zajednički na njemu idemo svi napred, za snagu i čast jedinstvene Jugoslavije, protiv svakoga. Živeli nacionaliste Maribora i Ptuja, straze na granicama velike Jugoslavije!

POZORI

Već otroških vozičkov, kola sa gomo se pocieni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica štev. 1.

Teror.

Lesce na Gorenjskem.

Odkar smo ustanovili našo novo organizacijo, se nas skoro vsak večer izživa z »Auf bilks Orjuna« in drugimi psovskami. Proti glavnemu izživaču Al. Triplotu je bila vložena radi tega tožba, ista pa je bila umaknjena na podlagi poravnave pri županstvu. Obtoženec je sprejel sledeče pogoje: plačati mora 100 Din za zgradbo nove šole in objaviti v »Jutru«, »Orjuni« in »Slovencu« sledečo izjavo:

IZJAVA.

Preključem vse žalivke, katere sem izrekel proti mestni Orjuni v Lescah, oziroma tajniku Orjune g. Banu ter se mu toplo zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Radi tega rade volje plačam 100 Din za zgradbo šole v Lescah. Nadalje se zavezujem, da pustim to pošteno organizacijo povsod na miru v besedah kakor v dejanju. Priznavam, da so pri tej narodni organizaciji sami poštene ljudje.

Albin Triplot, Lesce.

Značajni mož do danes te izjave ni obelodanil, pač na je zopet dejansko napadel enega naših članov s tem, da je metal za njim kamenje in je vložena zopet tožba proti njemu.

Politični pregled.

Povodom prevrata na Bolgarskem.

Evropska reakcija dviga glavo. Na Bolgarskem se je posrečilo reakciji zrušiti vlado, ki je hotela mir s sosedi, in v Budimpešti in Rimu kar nori veselja in navdušenja vse ono, kar je Jugoslovonom sovražno, ker vsi ti elementi si delajo prazne upe, da je prišel moment — razpada Jugoslavije...

Naravno, reakcija računa s tem, da je bolgarski prevrat odgovor na mirovno pogodbo, ki onemogoča Bolgarski vsako bojevitost proti sedem in reakcionarni koburgovski krogi, ki so si uzurpirali oblast na Bolgarskem, bodo gotovo vodili proti Jugoslaviji tako politiko, kot so jo vodili takrat, ko so se postavili na stran nemško-madžarskega imperijalizma proti Slovanstvu.

Zanimivo je, da je ravno tik pred bolgarskim prevratom govoril o Jugoslaviji Mussolini in madžarski minister zunanjih del. Oglasili so se sovražniki in so si dovolili prav nesramne izpade proti naši državi, ker so veliko polagali na uspeh bolgarskih reakcionarjev, ki bodo takoj uvedli režim nekdanjega Ferdinanda, Radoslavova in družini upropastiteljev Bolgarske, ki se vsi že polagoma javljajo iz svojih skrivališč na Dunaju, v Berlinu itd.

Obkrožiti hočejo Jugoslavijo od vseh strani in jo v danem momentu napasti ter razdeliti med sabo. Tak

Debut v slovenski publicistiki.

(Konec.)

O zunanji politiki pravi pisec: Slovenci v zunanje-političnih zadevah niso imeli nič izkušeni, pa so vendar odklanjali posredovalne predloge Wilsona in Francozov, a odgovornosti ni hotel prevzeti nihče. Da, mili Erjavec, brusili smo jezike, psovali Pašiča, ki je hotel Wilsonovo črto, psovali smo Srbe, ko je prišlo do Rapalla odgovornosti pa nismo hoteli, tudi ta je padla na sivo glavo in belo brado Pašičevo!

Ali naj ponavljamo kai čenča Erjavec o severni meji? Koroško nam je napravila narodna vlada, ki ji Erjavec kadri na vso moč, O. mož ne podira mostov in ne sežiga čolnov

za seboj, morda pride čas, ko bo treba na drugi breg...

V poglavju »Slovenski jezik« modruje pisec takole glede bodočnosti našega jezika: »Zgodovina nas uči, da se jeziki ne spajajo, ampak obratno, da gre razvojni proces stalno in povsod v smeri diferenciacije...« Što se babi »htilo, to se babi snilo! Kje imamo ta pojav pri Nemcih, Francozih in Italijanih? Pri prvih ni niti govora o kakem takem gibanju, pri Francozih je tudi felibrigem že umrl, pri Italijanih pa je toskanščina jezik par excellence, la lingua, vse ostalo so narečja! Toda Erjavec čenča venomer neresnične stvari. Da se pri Rusih cepijo Belorusi in Ukrajinci, je vzrok, da so jezikovno šele na stonji Francozov in Italijanov srednjega veka. Katalonci — pri-

ljubljeni primer separatistov — pa naj nam ne bodo edino merodajen vzgled, dokler jih poznamo samo iz »Slovenca« in »Avtonomista«.

V oddelku o slovenski književnosti je posvečena Askercu ena sama vrstica. Komu to kaj koristi? Nam, ki ga znamo na pamet, Srbohrvatom, ki bodo po teh par besedah prešli preko njega ali tujcem, ki jim je ime prazen zvok?

Zabeli pa to svoje modrovanje o slovenski kulturi s konstatacijo, da imamo prav na vseh poljih resne znanstvenike svetovnega nivoja. Ker jih pozna kruto malo, izpušča pri naštevanju znanstvenikov posamezna imena, ali celo cele panoge znanosti.

O slovenskem pravoznanstvu ne ve ničesar, zato ga niti ne ome-

nja, imena Krainz, Zhisman in Škedi so mu neznana, da o novejših molčimo. V filologiji izpusti Oblaka, v zgodovini Vrhovca, v prirodoslovnih vedah Ponebška, Sajovica, Pavlina in Seidlja, dasi omenja obenem z Zarnikom Grošlja, ki gotovo ni vesel te reklame!

O poglavju umetnosti molčimo, ker so tu enostavno prepisani programi raznih umetniških razstav, koncertov in prireditev ter izrodki iz časopisnih kritik. Globljeje razumevanja stvari pogrešamo vseskozi, odkod ga pa naj vzame Erjavec, ki ni eklektik, ampak samo komplator — rokodelce!

V gospodarstvu je čitatelju marsikaka trditve izvalila pomflovale nasmehe, kajti, če smo v vsem lajki, smo v tem, kar nas zadeva prav

vsak dan, baš najmanj, Erjavec pravi, da so po nesrečnem plebiscitu pripadli svinčeni rudniki po pretežni večini Avstriji, kar mu lahko oporečejo že prvošolci. V zvezi s tem omenja cinkarno v Celju z dvema cinkovina rudnikoma. Katera sta ta dva rudnika, ne pove očitno misli, da se v cinkarni izdeluje cink. Ne, dragi Erjavec, v četrtri šoli se uče, da dobiva celjska cinkarna cink za svoj obrat iz Rablja in nekaj marlega iz Mežice!

Kaj naj še rečemo o tej mojstrovin? Vrnimo se k prirodoslovcem, poiščimo izpuščenega Cilenška in pozovimo poklicane faktorje s pogostim retoričnim pozivom v Cilenških »Naših škodljivih rastlinah«: Ven z njive, o umni gospodarji, s to preškodljivo rastlino!

O. K.

je danes položaj in mi mu moramo pogledati v oči! Položaj za nas ni prijeten, ali brezizhoden tudi ni, ker zmaga reakcije na jugo-vzhodu Evrope bi bila pretežak udarec za celo Evropo, restavracija na Madžarskem in na Bolgarskem bi pomenila popoln poraz zmagovalcev v svetovni vojni, to bi pomenilo obnovitev nemškega »Dranga nach Osten«, ker na restavracijo se pripravljajo monarhisti na Nemškem in v Avstriji, na Madžarskem in — na Bolgarskem je reakcija že nastopila!

Stamboljski blje oster boj in okoli njega se zbirajo njegovi kmetje, ki nočejo restavracije starega režima, pod katerim so preveč trpeli. Kri se prelija po Bolgarskem, bolgarsko ljudstvo se hoče osvoboditi od uzurpatorjev in zdi se, da je omejena moč upornikov samo na glavno mesto in še nekatera mesta v državi. Težko je prorokovati, ali eno je gotovo: ako na Bolgarskem zmaga reakcija, bo imela prav težak položaj in ne bo mogla izvršiti svojega programa, naloge, ki jo je dobila od evropske reakcije, ker bo opozicija v državi premočna. Ako bo na spremila sreča Stamboljskega in njegove privržence, kar ni izključeno potem bo reakcija na Bolgarskem enkrat za vselej odzvonila, tudi v tej slovanski državi bo zavladal pravi slovanski duh in potem ne bo daleč dan, ko se ozko zblizata obe jugoslovanski državi in združita v obrambi proti sovražnikom naše svobode in neodvisnosti.

Težko krizo preživlja celo Slovanstvo, ali prepričani smo, da ima ono dovolj življenske sile v sebi, da preboli to krizo, kakor je že marsikatero in — uničili nas ne bodo! Jugoslavija se nahaja posebno v težkem položaju, iz katerega bo pa izšla kot zmagovalka, ker toliko moči je še vedno v njej navzlic destruktivnim elementom, ki ovirajo njen hitri razvoj, navzlic vsem notranjim sovražnikom, ker bilo bi res nad vse žalostno, ako bi uničili mlado življenje — morda bi Radičevega in Koroščevega kova!

Dopisli.

Iz Bleda.

Izveček sejnega zapisnika z dne 29. maja 1923.

Dne 10. maja t. l. se je vršilo slavnostno razvite družbenega prapora. Podpisani odbor se čuti dolžnega izreči najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli, da se je slavnost tako sijajno izvršila. Posebno pa smo dolžni hvaliti:

Tovarišu Ivanu Kenda za podaritev zastave, kumicam tov. Mariji Kendovi in Mariji Prešernovi, dalje tov. Veri dr. Janežičevi, Jožici dr. Hočvarjevi, Nadi dr. de Glerjevi in Mari Petrovičevi za vezenje zastave in trakov, osobito prvi, katere je z neutrudljivo požrtvovalnostjo vezla. Nič manj hvale ne zaslužita tov. in tovarišica Petričeva, katere sta podarila zlato za vezenje, zastavo sešla ter na isti brezplačno črke uvezla. Več ko dolžnost je storila tovarna M. Poličar in drug z podaritvijo zastavnega droga. Tovarišu Tomcu smo dolžni hvaliti za brezplačno prepuščenje Zdraviliškega doma. Neimenovani tvrdki smo hvaležni za podarjenih 1000 Din.

Zahvala gre tudi vsem cenj. gostom, kateri so ta dan pohitili na Bled in s tem slavnosti pripomogli do takega sijaja, osobito gre hvaliti tov. oblastnemu predsedniku Kranjcu za krasen nagovor in pripomoč.

Vsa čast in hvala bratskemu sokolskemu orkestru za prijazno brezplačno sodelovanje pri zabavi.

Odveč bi bilo zahvaljevati se vsakemu posebej, omeniti je pa treba tovariše in tovariše, kateri so neutrudljivo delovali v kuhinji in bufetu na dan slavnosti.

Ob koncu vsem, ki so pripomogli na katerikoli način k nabavi zastave in slavnosti razviti — srčna hvala! Zdravo!

Na Bledu, dne 8. junija 1923.

Stanko Žnidaršič, Kobentar, predsednik, tajnik.

Dehteče cvetke mariborske policije. O mariborski policiji smo poročali v našem listu že toliko resničnih škandaloznih stvari, da bi v vsaki pravoumerjeni državi, kjer je še kolikšaj narodnega čuta in poštenja, moral biti ta Angijev hlev, ki okužuje ves naš obmejni Maribor, že

davno temeljito očiščen. Merodajna oblast se za vse to ne zmeni, da pa bo vsa poštena in nacionalna javnost vedela, kaj vse pokriva oblast s svojim plašcem malomarnosti, bomo vršili vedno strogo kontrolo nad mariborsko policijo in izdajali redna poročila o njenih dehtečih cvetkah. Za danes navedemo samo nekaj stvari. Vodka detektivov, Pavličič, je dan za dnem pijan, do plače pa prihaja na vse mogoče načine. Znanega nemškega nacionalista hotelirja Halbwida straži z Orjuno, da ga ta potem prosi za obrambo in opija. Da bi ga popolnoma prepričal v nevarnosti, ki mu preti, mu je nekega večera javil zaupno, da je izvedel za načrt Orjune, po katerem misli ta ponoči napasti njegov hotel. Javil je hinavsko to vest tudi šefu Kerševanu, ki mu je seveda verjel in takoj odredil izredne varnostne priprave. Sicer pa povzroča ta človek vedno konfuzije na policiji. Vedno znova si izmišlja razne akcije Orjune, ki naj bi se imele izvesti to ali ono noč, samo zato, da morajo potem stražniki nepretrgoma noč in dan vršiti službo. Dober znanec je tudi v znanem pangermanskem hotelu »Meran«, kjer — zakaj ni težko uganiti — preprečuje izgon inozemskih nemških nameščencev, o katerih smo zadnjič poročali. Stalen gost je tudi v raznih nemških družbah, kjer ga Nemci skupaj z njegovim osebnim varuhom detektivom Goršičem opijejo in izvečejo potem iz njega vse mogoče policijske tajnosti, tako da so vedno o vsem dobro poučeni. O tem junaku so nam znane tudi še druge stvari, katere bomo pa objavili prihodnjič. Dober zaščitnik Nemcev je tudi oficijal Jug. ki je s Halbwidom izmešetaril, da ni še izgnan njegov inozemski plačnik natakator. O stvari objavimo, če bo treba, tudi še druge podrobnosti. Jako vzoren je detektiv Terpin. Eno uro prej, predno je naša mariborska Orjuna dobila uradno obvestilo — neuradno je dobila že znatno prej — je ta gospod tekkel h Kirbišu obvestit Zebotove mesarje, češ: »Orjuna bo danes razpuščena, zato Orjuno lahko zvečer naklestite, kjer jih najdete!« Policijski nadzornik Kadunc, nemčur, pantofole svoje žene, strastne Nemke, je napravil proti nekemu našemu članu lažnivo prijava, radi katere se je ta pritožil, zgodilo pa se g. Kaduncu seveda ni nič. Glede zaupnosti in čuvanja uradne tajnosti so močje naravnost klasični. Te dni je bila znana gospa Pestevškova v neki zaupni misli v Trstu, gospodje pa so tudi to v pijanosti izdali. Če bo šlo tako dalje bodo zločinci imeli v Mariboru lahak posej — hodili bodo po informacije naravnost k — policiji. Mi si vse to zapisujemo ter nekatere stvari objavimo v večjo čast in slavo naše »varnostne« uprave.

Šoštani. Vsled zadnjih »modrih« ukrepov pokrajinske vlade v Ljubljani proti Orjuni, je tudi šoštanjskim nemčurjem kaj hitro zrastle greben in postali so zopet predrzni in si domišljajo, da so že absolutni gospodari Šoštanja. Tako se mnogi slučajni, da od vodilnih nemčurjev najeta in nahujskana družal navadno pozno v noč prepeva izvalne nemške pesmi, hajla in krali s teutonskim vpitjem in razsajanjem nekažnovano nočni mir. Hrbenica vsega nemčurškega delovanja in hujskanja pa je uradništvo že znane tukajšnje tovarne Franz Woschnag u. Söhne. Kot glavne hujskače navajamo danes sledeče: Prokurist Adolf Mravlag iz znane rodbine iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, ki je največ pripomogla svoj čas k germaniziranju »Slov. gorice«, ustanovitelj tukajšnje »Sportvereina«, ožji sorodnik zloglasnega bivšega mariborskega odvetnika Mravлага itd. — Drugi je prokurist Meinhard Wrentschur, sin zagrizenega nemškega tovarnarja v Marenbergu in odbornik političnega nemškega društva v Mariboru. Isti je leta 1919, kot slušatelj eksportne akademije na Dunaju organiziral buršake, da so siloma zabranili jugoslovanskim akademikom obiskovanje predavanj, ki so vsled tega izgubili 1 do 2 semestra. — Tretji vojskovodja tukajšnjih švabov je Rudolf Kindelhofner, avstrijski državljani, ki je nastavljen kot »neobhodno potreben in kvalificirani« potnik. Kot odbornik »Sportvereina« in Šoštanj, je najboljši agilen, dasiravno je po društvenih pravilih strogo prepovedano vsako članstvo inozemcem. Kljub

ponovnim ustmenim in pismenim opozoritvam okrajnemu glavarstvu v Slovenjgradu radi teh kršitev društvenih pravil, ni isto ukrenilo do sedaj ničesar. Kindelhofner si drzne celo kot inozemec vabiti šolsko mladino k »Jugendschaft« v »Sportvereinu«, katerega glavni namen je pomemburiti našo deco. Bil bi pač že skrajni čas, da se tega nadležnega inozemca čimprej požene preko granice. — Četrta privandranica tiček je bivši Schulvereinski učitelj Sepe Werbnigg, ki obeta v švabskem fanatizmu celo prekašati prej imenovane. — Sploh pa ima tvrdka Woschnag u. Söhne samo izbrane nemčurške cvetke iz vseh vetrov kot nastavljenec. Med temi je celo bivši stotnik Albin Peternell, ki je na podlagi denunciacije svoje žene dal aretirati med svetovno vojno sedanega čehoslovaškega konzula v Zagrebu gospoda Odona Paša, ki je bil tedaj nastavljen kot železniški inženir na Jesenicah. Vsled te ovadbe je bil gospod Odon Paš obsojen na večletno trdnjavo ječo v Komornu. Oblasti priporočamo, da že vendar enkrat prepreči hujskajoče delovanje teh privandranih švabov in sploh malo razčisti in prečisti vrsto teh vsled »kvalifikacije« baje neobhodno potrebnih nastavljenec inozemcev, ker bi v nasprotnem slučaju morala Orjuna poseči po upravičeni samopomoči. — Tebi slovensko delavstvo pa svetujemo, ne daj se zapeleovati od nemških mogotcev, ki se s Tvojimi žulji bogatijo in razvijajo z od Tebe zasluženim denarijem pomembvalno propagando v škodo našega naroda.

Selnica ob Dravi.

Slučajno mi je prišla v roke mariborska »Straža«, katere napada »Orjuna« in zagovarja Maksa Holzla, ki ga je vaš list že napadel, a »Straža« ga imenuje svojega pristaša. Resnici na ljubo Vam poročam sledeče: Holzl je sin nemčurškega očeta in je kradel res naši artiljeriji med umikom municijo in konje. Seveda je bil uverjen, da pridejo nemške tolpe v kratkem osvojit štajerske nemčurje. Iskal je tudi primernege mesta za strojnico na Janževi gori, da bode mogel obstreljevati umikajoče se naše vojskvo. Ker se niso izpolnile njegove želje, jo je popihal v Avstrijo in stopil v službo pri »Volkswehrvcih« v Lipnici.

Take ljudi imenuje »Straža« svoje pristaše! Gliha vkup štrih. Čestitamo!

Kulturni pregled.

Nacionalci! Ako želite, da imate dobro narodno knjigo u svoji kući, kupite veliki narodni almanah Jugoslavije — izdanje Saveza dobrovoljaca u Zagrebu. Knjiga sadržaje najbolje kulturne i prosvjetne članke, a osobito je izradjen nacionalno-propagandistički dio u kojem su historijski i precizno opisani svi podvizi jugoslovenskih dobrovoljaca, srpske vojske, komitskih odreda i drugih nacionalnih organizacija. Mnogo je našeg građanstva, koje nije upućeno u velik rad naših najboljih sinova u emigraciji za vrijeme rata, čiji ja rad mnogo doprineo, da smo danas slobodni i zato je dužnost rodoljubnog građanstva da ovu knjigu kupi. Knjiga je ilustrovana sa 100 originalnih i najinteresantnijih slika. Veličina 320 strana na finom papiru, cena knjige je samo 18 Dinara, a narudžbe prima Savez dobrovoljaca u Zagrebu.

Piljikus: »Milovanje u pjesmi i prozi«. Pod tim naslovom izšla je kao V. »Knjiga ljubavi« zbirka pjesama i koserila poznatog saradnika »Pokreta« i mladog našeg književnika i feljtonista Pilficus. Ova vedra i temperamentna knjiga dijeli se u tri dijela: I. Varijacije voljenja (pjesme gradske ljubavi); II. Seoska lirika (ljubavne i bečarske pjesme sa sela) i III. Časkanje (proza). Najuspjeliji je svakako drugi dio, gdje sve pršti od narodnog humora i one poslovičke slovanske pustopašnosti i veselja. U tom je Pilficus (Ante Kovač) zakoniti nasljednik Ise Velikanovića, Ivana Kozarica, Ante Benešića i drugih naših srijemskih pisaca. Knjiga se osim toga odlikuje jedrim dobrim narodnim jezikom. Ilustracije u tekstu izradio je Milivoj Uzelac, a ukusni naslovni list Ljuba Babić. Cijena 7 Din. ukoričena 10 Din. Adresa: »Narodna Knjižnica«, Zagreb, Vojnička ulica 13.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Sestavljen in izdal višji šolski svet v Ljubljani. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Vsebine: I. Šolsko oblastvo. II. Univerza v Ljubljani. III. Osnovne in meščanske šole. IV. Srednje šole: gimnazije, realne gimnazije, realke. Učiteljska. V. Strokovno šolstvo. VI. Imenik upokojenega učiteljstva Slovenije. Radi razvidnosti je dodan še Krajevni imenik in osebni imenik. Knjigo priporočamo vsem, ki imajo opravila v šolski oblasti. Naroča se v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani.

Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda. Spisal Franjo Zgeč. Izdalo in založilo Udruženje Jugoslovenskega Učiteljstva — Poverništvo Ljubljana. 1923. Cena s poštnino 12 Din. Naroča se pri poverništvu UJU v Ljubljani, Učiteljska tiskarna.

Temeljito razpravo, ki je bila odlikovana s svetosavsko nagrado Njegovega Veličanstva kralja na ljubljanski univerzi, deli avtor v dva dela, katerih prvi je teoretičnega, drugi praktičnega značaja. V prvem razpravlja o nalogah, ciljih in smernicah vzgoje najširših plasti našega naroda v drugem začrtuje pota za vzgojo teh plasti. V slovenski literaturi je knjiga prvo delo te vrste.

Pisatelj analizira sodobno družbo in naloge današnje pedagogike. Napravljajo psihološko - sociološko analizo najširših plasti našega naroda in nas končno postavi pred glavna reprezentanta najširših plasti istega, t. j. pred kmečko prebivalstvo in industrijski proletarijat kot glavno maso našega naroda, ki smo ju do sedaj vzgajali po enem in istem kopitu, katerih narava pa zahteva stroge ločitve in razlike pri vzgoji. Posebno zanimivo je poglavje o problemu družine in šole v vzgoji najširših plasti, ker posega pisatelj pri opisu v vse čimtelje, ki vplivajo na vzgojo, t. j. na razpadanje družine, medsebojno razmerje vzgoje in družine ter razmerje družine in šole. V drugem delu, kjer opisuje avtor pota za vzgojo najširših plasti, deli sredstva in pota po vzgojnih dobah, in sicer v predšolsko, šolsko, pošolsko (od 14. do 18. leta) in mladostno dobo (od 18. do 24. oziroma 30. leta). V vseh dobah strogo loči vzgojo kmečke mladine in vzgojo mladine industrijskega proletarijata. V vsaki dobi posebej na temeljito oriše psihološko strukturo duševnosti in socialni položaj mladine ter potrebe in usmerjenosti vzgoje v vsaki dobi posebej. Šolo in njene hibe razgali v posebnem poglavju, kjer zarisuje tudi moderne smernice našemu osnovnemu šolstvu, biča sedanjih vzgojnih in učnih sistem, ki šolo vedno bolj odtrjuje od realnih potreb in zahtev naroda. Kot vzor stavi produktivno šolo. S posebno temeljitostjo posega knjiga v rak-rano vsega vzgojnega problema, v temeli vsega vzgojstva, t. j. v vzgojo učiteljstva. Avtor govori o pogojih za izvrševanje izvensolskega učiteljskega poklica, o hibah in ovirah, ki nastopajo pri vzgojnem delu učiteljstva danes, o vzgoji učiteljskega naraščaja in pomanjkljivosti vzgoje, ki jo prejema na učiteljsku, z ozirom na vzgojno nalogo med najširšimi plastmi naroda. Knjiga nas seznania z novimi smernimi vzgojne organizacije v Rusiji z ljudsko visoko šolo na Danskem, s takozvano Grundtvigovo ljudsko visoko šolo in temi problemi s posebnim ozirom na naše razmere in smeri, po katerih bi morali kreniti pri nas.

Skratka, ves problem je vsestransko popolno in temeljito razpravljen in obravnavan v vseh podrobnostih. V prvi vrsti je knjiga namenjena učiteljstvu, preko nje ne bo moglo preiti posebno učiteljstvo naših učiteljskih in srednjih šol, in tudi vodilni močje naše šolske in prosvetne uprave ne, predvsem nadzorniki knjige ne bodo mogli prezreti, ker globoko reže v delo in nalogo vseh. Toplo pa priporočamo knjigo tudi vsakomur, ki je aktiven delavec na narodno - prosvetnem polju, ali se zanima za usodo našega naroda; tudi politikom in vsem javnim delavcem odpira knjiga nove globoke moderne poglede vzgoje naroda, ki jih morajo poznati in s katerimi se mora seznaniti vsak inteligent.

Nacionalisti, zahtevajte »Orjuno« v vseh kavarnah, gostilnah, čitalnicah!

ZRNA.

Različni dogodki. Celjski, Mariborski, Slov. Bistriški, Blejski Slovencevi, Ptujski itd. dogodki so danes glavna špiža našim oblastem. Naš predsednik bo kmalu prisiljen, da otvori uradne ure pri sodnji, ali pa da se proglasi tudi razpuščenim sicer mu bodo še očitali, da je kriv kakšnega srečnega rodbinskega dogodka.

Ni je več — namreč mariborske Orjune! Tako je z velikim veseljem zapisala mariborska socialistična »Enakost«. Mi pa pravimo: Ni je več — namreč pameti pri »Enakosti«. Tudi »Straža« je prinesla takol po ukinjenju delovanja doig nekrolog, se je pa pozneje vendar spomnila, da še nismo umrli in sedaj piše in piše v vsaki številki prav tako kakor je poprej ko »je še bila« — namreč Orjuna v Mariboru. Ko bi bil dr. Korolija prišel v Maribor, bi mu bili predlagali v odlikovanje samo gg. pri »Straži«, kajti ravno u so si z reklamo, ki nam jo delajo brezplačno, že davno zaslužili ne le zelenega, ampak zlatega zrnaja.

Resnična zgodba. Na glavnem kolodvoru se zbirajo članice neke klerikalne organizacije. Pred kolodvorom sedi prodajalec časopisov in kliče: »Naroda«, »Jutra«, »Slovenec«, »Napreje«, »Čuk na palico«, kar se prerije skozi množico »amaconka« in jo v razburjenem tonu nahruji: »Kaj ali vas ni sram? Ne čuk na palico — ampak orel na palico!«

Ljubi svojega bližnjega. Nek kaplan v Št. Vidu se baha naokoli da bo vsem Orjunašem »polomil rebra«! V koliko se to strinja s Kristusovim naukom, lahko vsak kristjan sam presodi, mi vemo le toliko, da si bo ta famozni duhovnik že pri prvem poskusu zlomil vrat.

Smeti. Tvrdka Fürst v Ptuj ima na svojih dopisnicah še vedno kraljevo označbo »Pettau«. Gospodine Fürst pazite se, da ne bo samo »pet-au«, ampak »petindvajset-au«.

Razne vesti.

Galerija znamenitih mož.

Nismo proti narodnostno mešanemu zakonu. Kdor misli, da bo svoj življenski pot prejadral srečno samo ob strani nemške ali italijanske ženice, svobodno mu! Morda je celo dobro, da se kri malo pomeša.

Vendar si bomo v naših prihodnjih številkah dovolili imenoma navesti nekoliko »mož«, kolih bolise polovičice se kljub petletnemu bivanju med nami še niso blagovolile potrditi naučiti se jezik moža, ki je gospodar v hiši. Ti »možje« bodo defilirali lepo paroma s svojimi ženicami po stolicah našega lista, morda jih bo le nekoliko sram.

Po ulicah namreč srečujemo že par let take parčke. Boža nam barbarska ušesa »la dolce lingua del sì«, željno poslušamo blagoviasne oberštajerske in ogrske nemške dialekte in se smehljamo možem ki malo tišje in precej ženirano odgovarjajo v istem jeziku.

Bog ne daj, da bi kalili zakonski mir, ki je temelj življenske sreče! Samo pomagati hočemo onim »možem, ki si ne upajo nasloviti svoji ljubljani ženic s par energičnimi besedami podobnih vzdihov glede občevalnega jezika v zakonu ali vsaj izven njega.

Z »Orjuno« v roki naj skušajo dokazati ženicam, da je v mešanem zakonu skrajno potreben učbenik slovenskega jezika. Ves srd maltretiranih ženic in tašč — o, tašč — pa naj pade na nas. Z božjo pomočjo ga bomo že kako prenesli.

»Možje«, opozorjeni ste!

Slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Borovnici se vrši 15. julija t. l. Vabijo se vsa bratska društva, kakor tudi prijatelji Sokolstva, da se udeležijo otvoritve v največjem številu. Zdravo!

Popravek. Z ozirom na Vaš dopis v »Orjuni« št. 23. z dne 27. maja 1923 pod »Zanimivosti iz Maribora« Vam pošiljam sledeči popravek: Ni res, da sem kak defenzivni nemčur in da vzgajam rodbino v nemškem duhu. Ob preobratu sem se preselil iz zasedenega ozemlja in bil prestavljen kot narodniak v Maribor. Tu sem poslal svoje tri otroke v slovensko šolo. Žena je sicer Dunajčanka a se uči slovenski in ne občuje z nemškimi rodbinami. Dopisovalec, če je pošteniak, naj mi dokaže le eno protinarodno dejanje. — Mlakar Karel, revident južne železnice.

Čevlje kupite od domačih tovarn
tvrdke Peter Kozine & Co. z znam-
ko »Peko«, ker so isti priznani naj-
boljši in najcenejši. Glavna zaloga na
drobno in na debelo Ljubljana, Breg
20 in podružnica Aleksandrova c. 1.

Kronika.

Z občnega zbora »Jugoslovanske Matice«. Občni zbor tega eminentno nacionalističnega društva se je vršil dne 3. junija t. l. v Celju. Poleg običajnega poročila tajnika in blagajnika o obrambnem delu, v katerem bi morali vsi osredotočiti vse svoje sile in vse stranke brez razlike je prišlo vsled klerikalne nestrpnosti do prav neljubega konflikta, ki je prav klaverno končal za klerikalnega nergača dr. Ogrizka. Le-ta je interpeliral predsednika pokrajinskega odbora (dr. Ravniharja), če je res interveniral pri vladi imenom društva radi razpusta naših organizacij v Ptuj in Mariboru in pri tem prav surovo napadel »Orjuna« ter s tem indirektno branil — nemškutarje. Poročal je o tej intervenciji organ dr. Ravniharja »Slov. Narod«, ki je gotovo dobil poročilo od njegove strani. Dr. Ravnihar se je izgovarjal, da ni nastopil kot »Matičar« pri vladi, da si je to nameraval, nego le kot »Sokol«, ki je istočasno sklenil, da naj radi tega intervenira, vsled česar je opustil prvotno nameravano in prevzeto intervencijo imenom »Jugoslovanske Matice« v prid »Orjuna«.

Nato je nastopil energično in se Ogrizkovemu vehementnemu napadu odgovarjajoče krepko zavzel za »Orjuna« kot nacionalistično organizacijo navzoči predsednik »Gospodstva Zvona« g. dr. Oblak. S svojim temperamentnim govorom je izrazil naravnost frenetično odobravanje ogromne večine navzočih, tako da so ostali maloštevilni protestni klici Ogrizkovih pristašev komaj opaženi. Povdaril je napram g. dr. Ravniharju, da je bilo njegovo opravičevanje na klerikalno hrulirajočo čisto odveč, ker bi dobil, tudi če je interveniral v tem slučaju imenom Matice za »Orjuna«, naknadno odobrenje celokupnega zbora, saj je nastopil za »Orjuna« kot nacionalistično organizacijo radi njenega eminentno narodnega nastopa proti nesramnim provokacijam naših stotelnih sovragov. Saj nosi »Jugoslov. Matica« predvsem nacionalno idejo na svojem praporu, zato bi bila v tem slučaju predsednikova intervencija pravzaprav le njegova — dolžnost. Nihče ni imel potem več poguma stopiti na stran dr. Ogrizka, pač pa so skušali nekateri, potem ko so med netaktnim Ogrizkovim govorom zapustili številni navzoči oficirji zborovanje, zabrisati slabi vtis Ogrizkovega nastopa, ter zagrabili za Ravniharjevo izjavo, češ, saj ni interveniral imenom »Jugoslov. Matice«, Nato je ponovno nastopil dr. Oblak ki je poudarjal, kako potrebno je dvigati narodno zavest ne le med neodrešenimi brati nego tudi med nami samimi, zlasti v Mariboru in Ptuj, kjer so nekdanj (1908.) nemčurji, ko so imeli moč, vse drugače nastopali proti nam, ne da bi se jim skrivili za to las, pri nas pa hočejo Ogrizek e tutti quanti odbravati razpust »Orjuna«. ki je le primerno odgovarjala na nesramne nemškutarke provokacije. Zato se hoče ubijati Nemcem na lubo, katerim le itak že greben sam po sebi zrastle do neba kar celo eminentno nacionalistično organizacijo. Kak-

šno moralno oporo daje to našim navdušenim bratom, ki so je tako potrebni? Kakšno potuho na daje to prepotentnim nemškutarjem, ki se nam morajo vočigled nekdanjim ptujskim dogodkom, radi katerih smo bili kaznovani končno le mi, zdaj naravnost rogati! In to v jugoslovanski, svobodni, narodni državi! Nihče se ni mogel odtegniti vtisu tehtnih argumentov, ki govorijo proti takemu neodpustno tiranskemu in nenarodnemu nastopu jugoslovanske vlade proti nacionalnemu pokretu mladine, tudi če bi bila kaj zagrešila iz nacionalnih nagibov, — in zato je zborovanje pod utisom krepko poudarjane in tudi zmagovite nacionalne ideje vendarle v obče zadovoljivo končalo tudi raz nacionalno stališče.

Davčni vijak. Nedavno smo čitali v »Jutru«, kako čika Baja ne plačuje davkov. To se nam zdi pri današnji korupciji popolnoma umljivo. Neumljivo se nam pa zdi, zakaj firma C. B. Mally in Mally et Dornberger v Trzinu, ki h današnji lastnik je zagrižen Nemec Alfonz Mally, ni od prevrata do danes plačala niti fiska davka, če ne upoštevamo samo prometnega davka. Zraven pa še omenjamo, da je davčnemu uradu, kakor tudi g. delegatu znano, da je ravno ta firma hotela ogoljufati erar za davčne pristojbine in še do danes ni napravila pravilne fasije. Kaj pa to pomeni? Ali je mar to tisto nečuvno pritiskanje Nemcev v naši državi, katero tako radi razglašajo urbi et orbi? Da ni tukaj vmes prijateljstvo gotovih visokih krogov, ki odločujejo o haraču našega državljanja? Gospod delegat zganite se, sicer bomo še z drugim postregli.

Laž. Pred nedolгим časom je klerikalno časopisje poročalo da so v Gunceljah dobro misleči katoličani pošteno nabili neke Orjunaše iz Kranja. Mi smo se o zadevi natančno informirali ter dognali, da v dočimnem kraju ob tem času ni bilo Orjunašev — torej so se klerikalci zopet enkrat prav po krščansko zlagali. Interesantno je, da »Domoljub«, list za katoliško ljudstvo, s perverzno naslado španskega inkvizitorja piše, kako so te domneve Orjunaše mlatili in da so bunke padale kot toča ..., to pa na isti strani, kjer opisuje — »Calderonove skrivnosti sv. maše«. In mi se čudimo, da imajo naše porote opraviti s tako strahotnim številom umorov, ropov in posilstev? V uredništvih takih krščanskih listov se nahajajo njihovi učitelji — zato je pa po mnenju »dobrega vernega« ljudstva vsak zločin ki se izvrši v doseg klerikalnih namenov — bogu dopadljiv!

»Transformator« d. z. o. z. Gornja družba je eksponent tuje gospodarske infiltracije in nje ravnatelj, čegar rodbinski občevalni jezik je nemščina, na vso moč podpira uvoz nemških delavcev in pisarniških moči v Jugoslavijo. V zadnjem času je odpustil 14 delavcev, med temi 1 Nemca in 1 Madžara. Ta dva pa je le formalno odslovil, da bi se mu ne moglo očitati, da meče iz službe samo domačine. Kakor nam poročajo, sta zadnja dva zopet sprejeta v službo. Slovenci pa so ostali na cesti. Na njih mesta gospod ing. dr. Milan Vidmar sprejema Nemce in druge tujce. Na zadnjo našo notico se je g. ravnatelj obregnil, češ: Ne bom dal inserata, sedaj že celo ne! Nam do inseratov nenarodnih tvrdk ni ležeče; odklonili smo jih vedno in jih odklanjamo, ker nočemo pripočati našim članom in somišljen-

kom obenem z narodnimi tvrdkami tudi ekspozituri tuje eksploatacije. Številnim tvrdkam smo že odrekli oglase. »Orjuna« ni na prodaj!

Ljubljanski kinematografi so slovenska podjetja, zato naj bodo bolj oprezní in naj ne izvešajo plakatov z nemškimi in italijanskimi napisi. — Isto jim svetujemo glede izbire filmov. Tako n. pr. je zadnjič predvajalo neko tukajšnje podjetje »ruski« film, v katerem je bil ruski narod karakteriziran kot najhujši barbari — judje pa soliden, občekorišten, po krivici zatiran element. Kaj morajo vse ti »ubogi« judje pretrpeti, Rusi jim sekaio glave, zažigajo hiše, kradejo — in to po nedolžnem. Kaj so judje in kako nedolžna jagneta so, imamo priliko skušiti doma — kar pogledajte na trgu cenš in vedite, da ta beda izvira od njih. Judovskim špekulantom osobito v Zagrebu je popolnoma vseeno, ako pogine tisoče ljudi, samo da so njihove blaginje polne. To pleme je pogin vsakega naroda, kamor se ugnezdi, zato se nam zdi izredno neumestno, da bi se po naših mestih delalo za nie — propagando, ker ti filmi drugega namena pač nimajo!

Slasčičarna Kirsbach v Ljubljani izdaja slovenskim strankam nemške račune, vsled česar je dolžnost naših članov in članov, da ne prestopijo praga te nemškutarke tvrdke. Pred in med vojno je bil ta lokal zbirališče najhujših nemškutarških zagrizencev, kar se lahko vsak prepriča v »Führer durch d. deutsche Geschäftswelt in Laibach«.

Načrte za cerkev na Rakovniku sta izvršila dva laška arhitekta — zato pozivamo vse prave narodnjake, da nabirale za salezijanski zavod kratkoma postavijo pred vrata — pustite, naj jih podpirajo fašisti!

V Mariboru je otvoril neki R. Legat z dovoljenjem jugoslovanske vlade lastno strojepisno in stenografsko šolo. Ako ima potrebne izpite za to, ne vemo — vemo pa, da je svoje dni živel v Gradcu in da izredno slabo govori slovensko!

Učiteljice Ela Čampa, Josefina Bauer in A. Martinc iz Vel. Poljane oziroma Dobropolja povsod izživalno nemškutarijo ter jih vsled tega priporočamo višjemu šolskemu svetu, da jih primerno nagradi.

Maribor. Kakor smo izvedeli zastopnik F. Gulda, od 1. julija ne zastopa več Kolinsko tovarno na deželi, ampak je določen za obisk nemških trgovcev v Mariboru. Izdelke Kolinske tovarne, o kateri zavednosti nismo dvomili seveda najtopleje priporočamo.

»Kovina« d. d. Maribor. V Mariboru, oziroma na Teznu imamo tovarno, ki nosi lepo slovensko ime »Kovina« d. d., je pa v resnici pravo germansko in inozemsko podjetje. Na vodilnih mestih ni niti enega domačina, niti enega Slovenca. Gospod ravnatelj zatrjuje sicer, kadar je to potrebno, da je Čeh, je pa v resnici češki Nemec. Češki Nemci in čifuti pa so tudi skoro vsi njegovi pomočniki. Nekeč je izvedel, da se Orjuna zanima za »Kovino« in takoj slutil nevarnost. Sklical je delavstvo ter naročil, naj orjunaše, če bi prišli pobijejo z železnimi drogi, on sam pa bo korakal spredaj s samokresom. Orjuna se njegovega samokresa ne boji, delavstvo pa ni tako neumno, da bi ščitilo one, ki ga postavljajo in izžemajo pred onimi, ki mu hočejo pomagati. Najgrše ravna z delavstvom pisarniški ravnatelj ali kar je že, inozemec Kreutzberger, ki misli, da je še vedno k. u. k. oberstleutnant, delavci

pa da so vojaki. Sekundira mu renegeat Kokoschinec, edini naš državljani, ki vrši posle preiskuševalca, čeprav ničesar ne razume. Poprej je imelo podjetje risarja Slovenca iz Ljubljane, bil je dobra moč, toda ker je bil Slovenec, so ga nemški mogotci odpustili in importirali iz Švice Nemca Mayerja, ki je pa po svojem znanju slabši »strokovnjak« nego je bil Slovenec. Mi bomo na »Kovino« skrbno pazili in jo, če bo potrebno tudi očistili, kljub ravnateljevemu samokresu.

Kako postopa mariborska »Kovina« d. d. s svojim delavstvom. Nedavno je zbolel nek delavec tovarne »Kovina« in zahteval od nemško-čifutskega ravnateljstva, da mu po zakonu za prvi teden izplača diferenco med podporo bolniške blaginje in plačo. Ravnateljstvo tega sprva ni hotelo storiti, pozneje pa je na odločno zahtevo sicer izplačalo diferenco — delavca pa odpustilo. Mi smo si to zabeležili!

Napadi nemčurske druhal na naše člane v Pobrežju pri Mariboru. Zadnje čase je nemška druhal v Pobrežju pri Mariboru napadla par naših članov in k enemu hotela celo udreti v stanovanje. Orožništvo je končno par vodilnih tolovajev vtaknilo pod ključ, če pa se bodo napadi kljub temu ponavljali, bomo napravili na Pobrežju sami tak mir in red, kakor ga še nikoli ni bilo. To je naš prvi in zadnji opomin.

V Mariboru se dan za dnem dogajajo najdrznejši vlomi, nihče ni več varen pred vlomilci, policija pa se za vse to seveda ne briga — ona lovi Orjunaše.

Gospod Lemež, gospičar na Pobrežju pri Mariboru se je po ukinitju mariborske Orjune izrazil pred pričami: »Orjuna je razpuščena in sedaj sme vsakdo brez kazni s kamnom pobiti vsakega orjunaša, ki ga sreča!« Povedal je to seveda nemško, ker slovensko ne zna. Mi smo si to izjavo zabeležili in je ne bomo pozabili. Čez sedem let pride vse prav!

Ljubljansko ravnateljstvo južne železnice pošilja svoje mariborske uslužbence v svrhu zdravljenja zobovja vedno le k znanemu nemčurju dr. Valentinu, s katerim morajo govoriti nemško, ker ne zna ne slovensko ne srbohrvatsko. Toda ni samo to, da mož ne zna našega jezika, ampak je tudi kot zobozdravnik starokopitež prve vrste. Uslužbenstvo zahteva torej, da se mu preskrbi zdravnik, s katerim bo lahko občevalo v svojem narodnem jeziku in ki bo zdravil po metodi, ki odgovarja moderni znanosti.

Na naslov mariborskega sodišča. Ne briga nas sicer, kaj piše o nas »Straža«, ker pa imamo o sodišču še vedno visoko mnenje, katero ne bi radi izgubili, bi vendar radi vedeli, kdo je izdal tej umazani cunji tajnostni aktov o napadu na Cirilovo tiskarno še poprej, predno je bila obtožnica gotova in predno je bil ta akt dostopen zagovornikom. V interesu ugleda sodišča zahtevamo, da se krivec izsledi in kaznuje. Ker vemo, kje so se obtožnice pisale in ve to tudi predsedstvo, mislimo, da tajne ne bo težko razkriti. Dejstva govore jasno!

NEMŠKUTARIJA V MARIBORSKIH MESTNIH PODJETJIH.

Mestna podjetja v prvi vrsti Kino in mestno kopališče, so prava zavetišča za zagrizene nemškutarje. V mestnem kopališču je uslužben nemškutar kurjač Grabnik, ki ima posebno v želodcu mariborsko

policijo, katero nazivlje s čiči — katere je treba čim prej spraviti proč. Udrliha vedno tudi po državi in vzdihuje po stari Avstriji. Najbolj na so mu seveda na potu Orjunaši, katerih živih ne more videti in se spušča in dovoljuje tako daleč, da skuša posamezne naše ljudi na zahrbiten nemčurski način izpodrivati. Priporočamo Orjuni, da se malo zanima za tega lojalnega državljan.

Udruženje Ferijalnega Saveza v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 17. t. m., ob pol 9. zvečer na vrtu hotela »Tivolij« (v slabem vremenu v dvorani) komedijo: »Ženitev« ali Docela neverjetno komičen dogodek v 3 dejanjih. Po predstavi prosta zabava. Z ozirom na dobrodušen namen prireditve se priporoča za obilen obisk.

Sokolska župa Ljubljana I.

Bratje in sestre!

Župa Ljubljana I. polaga letos svoj račun o delovanju v Kamniku. Bratje in sestre! na Vidovdan in njemu sledeči dan Petropavlovski bode prihiteli iz vseh koncev župne oblasti, da si podamo desnico in skupno manifestiramo za vzvišeno našo sokolsko misel in da pokažemo vsem onim, ki jim gre, da je Sokolstvo še vedno ona nezmagljiva četa borcev za čistost narodne jugoslovenske misli, kot je bila vedno — neizprosna in dosledna od nekdaj.

Bratje in sestre! Pridite od Postonjskih gozdov, iz pod belega Snežnika, Vi čuvarji naše meje; pridite od Kolpe in iz lepe ribniške doline, da se v velikem številu snidemo z brati in sestrami iz Ljubljane — iz lepega Posavja v planinskem, našem Kamniku. Pridite vsi!

Zdravo!

Starešinstvo

Sokolske župe Ljubljana I.

IZ UPRAVE!

Vse cenj. naročnike prosimo, da nam poravnajo zaostalo naročnino, ker smo v nasprotnem slučaju primorani vsem, ki se ne odzovejo, s 1. julijem ustaviti list in iztirjati naročnino potom naših organizacij, oziroma direktnim potom. Dalje prosimo vse p. t. inserente, da nam blagovolijo nakazati zneske računa, najkasneje v treh dneh po prejemu istega. Vse to pa z ozirom na to, ker je vzdrževanje lista združeno z velikimi stroški in se mora tudi tisk tiskarni sproti plačevati. Dalje ponovno opozarjamo, da so položnice ček. rač. št. 13.188 le za Upravo lista in naj se istih ne uporablja za pošiljke na Oblastni odbor. Uprava.

Lastnik inž. F. Kranjec.

Odgovorni urednik VI. I. Galzinja.

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Za Ormož se išče mlad

KNJIGOVEZ

ki bi uspešno konkuriral sedanjemu nemškemu nacionalcu. Zglasi se naj pri mestnem odboru v Ormožu.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudo naznanjava, da sva prevzela nanovo preurejeno restavracijo

„NARODNI DOM“ V MARIBORU

kjer bova točila najboljša pristna vina ter vedno sveže pivo.

Priznana prvovrstna kuhinja! Vsakovrstni banketi po naročilu. Moderno preurejeno kegljišče. Vrt in vrtna veranda.

Točna postrežba! Shajališče Slovanov!

Se priporočata z odličnim spoštovanjem

Ivan in Valerija Šober
(prej restavracija „Maribor“)

Naši listi. Nacionalisti! Čitajte in širite naša glasila: „Pobeda“ Split; „Zagrebačka Orjuna“ Zagreb; „Vidovdan“ Novi Sad; „Soča“ Šibenik; „Budućnost“ Osijek; in nam naklonjene: „Pokret“ Zagreb, „Preporod“ Beograd, „Jug“ Osijek.

Angleški B. S. A. motocikli in bicikli

svetovnoznani precizijski izdelki prve vrste
dospeli.

Zastopstvo: JUGO-AUTO, d. z. o. z., LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 86.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brušure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema Ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanko, dnevni in beležnice.

LJUBLJANA, Mestni trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

Zobna pasta
„Aikadont“
Ustna voda

CHARLES PRINC

Poštni predal 124.

Manufakturno blago na debelo.

LJUBLJANA,
MIKLOŠIČEVA C. 36.

STEGU IN DRUGI

kom. družba za strojno in
električno industrijo

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1b, III. nadstr.
KONCESIJONIRANO PODJETJE ZA:
vodevodne inštalacije, parne in vročevodne kurilne naprave, postavitve in popravilo
parnih kotlov za visoki pritisk, elektroinženirski za visoko in nizko napetost.
Lastna strojna in kjučavničarska delavnica: Vič - GLINCE štev. 5.

Ako potrebujete

umetniško izdelane

račune,
pisemski papir,
moderne etikete,
lepake,
srečke,
delnice,
bančne papirje
i. t. d.

Vam jih izdela najokus-
nejše in po najsolid-
nejših cenah

Litografija Čemažar in drug

Ljubljana na Frškoven.
Telefon 569.

Te znamke čevlji so najboljši! Zahlevajte povsod.

PETER KOZINA & CO.
TVORNICE ČEVLJEV v TRŽIČU, SLOVENIJA
CENTRALA v LJUBLJANI, BREG št. 20
ZAGREB *Matijeve ul. 17.* BEOGRAD *Balkanska 13.*

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC
NASL. K. SOSS

LJUBLJANA
Mestni trg 12.
CENE ZMERNE!!

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen stavbeni inženir
in mestni stavbenik

Ljubljana, Mirje št. 11.
Izvršuje in projektira vsakovrstne
visoke zgradbe, vodne zgradbe,
železobetonske stavbe itd.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Telefon inter. 139. Telefon inter. 180.

Tehnična pisarna Ljubljana, Sp. Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, mo-
derne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske
konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi
25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi
za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje
konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vlož-
ki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih,
„silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste teh-
ničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Inserirajte v „ORJUNI“!

MERAKL

boje, barve, lak, kit,

emajl, čopiči

najboljše kakovosti nudi

Medić, Rakovc, Zankl, d. z.
o. z.

Maribor, Ljubljana, Novisad,
podružnica. centrala. podružnica.

Restavracija
klet
in kavarna

ZVEZDA

vsak večer

KONCERT

na vrtu restavracije
in v kavarni.

Za obilen obisk se sl. občinstvu pri-
poročata

Fran in Roza Krapež.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
mesni tesarski mojster Dunajska c. št. 46.
Telefon štev. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače,
hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lede-
nice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna fursirja.

Carinsko - Posredniški - Bureaux

Uvoz GROM Izvoz
centrala Ljubljana Kolodv. ulica 41.

Podružnice:

Zagreb, Maribor,
Jesenice, Boh. Bistrica,
Čakovec, Rakek.

Ako kašljate je edino
sredstvo proti prehlajenju

PEKTO

kateri sigurno pomaga

„ADRIJA“

drogerija in foto-manufaktura
B. Čvančara, Ljubljana.

Autogaraža
AUTODELAVNICA

A. Thaler

LJUBLJANA

GLINCE 37.

B. S. A.
Motocikli

Brzjav

tvornice orožja in motociklov v Birminghamu, Anglija
njeni zastopniki družbi Jugo-Auto v Ljubljani (v slo-
venskem prevodu):

„Pri škotskih 6 dni trajajočih dirkah pod najtežjimi pogoji
nagrajen B. S. A. lahki motocikel z darilom industrijalcev,
darilom kluba in tremi srebrnimi pokali, do sedaj
nedosežen uspeh!“

PINTER & LENARD

VELETRGOVINA Z ZELEZNINO

TELEFON ŠT. 262 BRZJAVI: „PINLEN“ MARIBOR

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.

Brzjavi:
TRGOVSKA.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Kapital in rezerve Din. 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Ekspozitura:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici).

Parfums - Driay - Paris
Ing. V. NIKOLIC
 Kraljevski dvorski liferant
LJUBLJANA - MOSTE
 Telefon št. 562.

Manufaktura -- Moda -- Konfekcija

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3

v zalogi specijelno angleško i
 teško sukno, vseh vrst obleke,
 usnjeni suknjiči, dežni plašči,
 pelerine, zimniki, raglani etc.

Izdelava oblek v last-
 nem modernem salonu.

A. & E. Skaberne
 Ljubljana
MANUFAKTURA
 in
MODA
 Na debelo in drobno.

Avtomobile
 kolesa, motorje,
 pnevmatiko vseh
 vrst, olje, bencin in
 druge potrebščine
 ima vedno v zalogi
F. Florjančič
 LJUBLJANA.

Otroški vozički!

več vrst, DVOKOLESA raznih
 modelov, najnovejši motorčki
 ameriškega tipa „EVANS“.
 Velika zaloga pnevmatike in delov
 po najnižji ceni. Sprejemamo tudi
 vsa popravila, emaliranje in po-
 niklanje, - „TRIBUNA“ F. B. L.
 tovarne dvokoles in otroških vozičkov
 v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

**MANUFAKTURNA
 VELETRGOVINA**

HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA
 FRANČISKANSKA ULICA 4

BRZOJAVI: HEDŽET

TELEFON 75

Prporoča se restavracija na glavnem kolodvoru v Ljubljani

J. GROBELNIK

MANUFAKTURA
 ENGROS IN DETAIL

LJUBLJANA
 MESTNI TRG ŠT. 22

Pooblaščen dobavitelj OR. JU. NA.

Peter Capuder

trgovina

s sokolskimi potrebščinami

Ljubljana

Vidovdanska cesta 2.

Naznanjam vsem Or. Ju. Na., da je dospelo sukno za kroje.

Pooblaščen dobavitelj OR. JU. NA.

Zmerne cene!

Točna postrežba!

KUVERTA

d. z o. z.

konfekcijska tvornica

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TVORNICA KUVERT

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE
 PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 24

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.